

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Institvtionvm// Ad Vniversvm// Ivs Pontificivm, Sive//
Canonicvm, Libri Qvatvor**

Lancellotti, Giovanni Paolo

Basileae, 1566

xiiij. De Officio Iudicis Delegati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61756)

catos huiusmodi absoluendi ius esset, leue esset, medijsfidius, priuilegium clericis eorum locorum à iure communi concessum, quando tam prompta & facilis esset perpetuò delinquentis indulgentia, dempto ei Romani itineris labore. Illud tamen certum est, legatum, qui plurium locorum iurisdictionem habet, posse in omnibus locis officium suum exercere, & loci vnius negotia, moram alibi trahentem, explicare.

Legati Cardinales illis quoque ius dicere possunt, qui ordinariorum iurisdictioni proprijs priuilegijs subtracti sunt, quos exemptos vocant. Et cum Legati Cardinales in sibi deputa puincia existunt, minoris Legati officium ibi interea cessat, quamvis dignitati cohæreat.

Qui verò Legatum quemvis Apostolicum exequi munus suum prohibuerit, eoque excommunicationi illigatus manebit, donec integrè satisfecerit.

Sed neque causæ alij à summo Pontifice delegatæ speciali ter Legatus se ingerere potest, nisi vt sententiam iustè latam confirmet, & executioni demãdet: neque ex generali legatione, quamvis à latere summi Pontificis sit, Episcopus transferre, vel Ecclesiam Cathedralẽ alteri item Cathedrali subijcere, nec duos Episcopatus vnire,

aut vnum in duos partiri potest, nec Cathedrales, vel regulares, aut alias collegiatas Ecclesias, aut vllas Cathedralium Ecclesiarum dignitates, quæ primæ post Episcopatum in ipsis Ecclesijs sint, & ex electione conferri soleant, vel conferre, vel reseruare potest. Nec potest Legatus alicui, vel generaliter, vel nominatim concedere, vt possit beneficia intra suam legationem fita in suis manibus Canonice resignata, cui voluerit, conferre. Nec valet collatio beneficij per eum facta illi, qui aliud beneficium habebat, de quo nullam mentionem fecit, quod in quibuslibet alijs habentibus conferendi potestatem contra est. Cum verò Legatus causæ susceptam examinationem ad sedem Apostolicam detulerit, amplius de eadem examinationem sumere prohibetur.

DE OFFICIO IVDICIS Delegati,

TITVLVS XIII.

Olent nonnunquam summi Pontifices, eorumve delegati, aut alij ordinarij etiã summo Pontifice inferiores, cum causas ad se spectantes, vel delatas, ipsi vel cognoscere, vel dirimere nolunt, aut nõ possunt, aliter vices suas mandare, q ad iudiciũ vocet, causam cognoscat, decidat, exequatur, aut vnũ, vel

Ec 2

Habetur supra dicta omnia ex c. excommunicatis. cum do. Abb.

c. nouit ille.

c. p. de verb. signif. in 6. Abb. c. quid ad translat. num. 10. hoc tit.

c. uolentes. ubi Ab.

c. p. s. fin. 94. distin.

f. 2.

c. nisi specialis. cum cap. seq.

b. deliberatione. in fin. in 6.

i. d. c. deliberatione. in fin.

k. c. fin. in 6.

l. c. si. de offic. ordin.

m. c. licet trans.

plura ex his faciat.

Non omnibus tamen facta huiusmodi mandata valebunt: nam præter quàm quòd peritum eum esse oportet, cui delegatur, ætatisque legitimæ, id est, maiorem viginti annis, cui non à Principe facta sit delegatio^a, exigitur præterea, vt aliqua in dignitate sit, vel personatu, aut saltem alicuius Ecclesiæ Cathedralis Canonicus is, qui à sùmo Pontifice, vel eius Legatis delegatur^b. Principalis etiam Officialis Episcopi & religiosus conventualem obrinens prioratum, quamvis ad eum prioratum non cõsueverit per electionem assumi, à sede Apostolica, vel eius Legato delegari possunt: Officialis autè foraneus, aut religiosus monasterij sui Prior Claustralis delegari non possunt^c. Episcopus autem etiam simplici clerico delegare potest^d.

Et Delegatio facta dignitati, etiam ad successorem eius, cui primùm facta fuerit, transit^e.

Sciendum est, quòd quamvis actor iudicem habere recusans, in rei conventi ciuitate, vel diocesi, possit in alia ciuitate, vel Diocesi iudicem impetrare, vbi actor & reus diuersarum prouinciarum sunt, non tamen vltra vnus diei iter eum trahere extra ipsius Diocesium debet^f, quamvis olim vsque ad duo-

A rum dierum iter trahere eum posset^g.

Non tantum vnus ad eandem causam dari iudex potest, sed & plures: at in pluribus iudicibus dâdis duæ formæ diuersæ in vsu esse solent: nanque ita quandoque dantur, vt (gratia exempli) si tribus causa committatur, si omnes interesse nequiverint, duo nihilo minùs procedant: quod cum sit, necesse est omnes simul procedere, si nullum sub sit impedimentum, quo aliqui eorum avocentur: sed si vnus, vel alij eorù sint impediti, vel nolint interesse, oportet in primis horum impedimentum alij, qui expliciti sunt, notum esse, vel de eorù voluntate constare, vt illi procedere possint: neque enim valent acta per eos hoc non obseruato^h. Põtificis autem rescriptum eum casum duntaxat exprimens, quo non possit delegatus interesse, ad eum quoque casum extèditur, quo nõ facultas, sed voluntas se immiscèdi delegato abessetⁱ: & nõ solum de impotètia facti, sed et iuris intelligitur, vt si aliquè illorum seruù, vel infamè, aut alio legitimo impedimèto detentum esse cõstiterit^k. Alia est forma breuior, quæ & frequètiore in vsu est, cum scilicet plures ita delegantur, vt oēs, aut duo, vel vnus procedat: hinc enim omittitur illa conditio, **SI VNVS NON POSSIT**, etc. sed

^g c. nõnulli. in prin. de rescript.

^h c. prudentia in prin.

ⁱ d. e. prudentiam. §. adijcimus.

^k c. seiscitatur de rescript.

^a c. cum iugesi mum. de offic. deleg.

^b c. statutum. in prin. uer. sancimus. de rescri. in 6.

^c clem. 2. de rescript.

^d glos. d. e. statum. uerf. sedis Apostolicæ. de rescri. in 6.

^e c. quonia de offi. delega.

^f c. statutum. §. cum aut. de rescript. in 6.

facultas simpliciter conceditur A
cuius ex delegatis proceden-
di, quorum si quis alios prae-
nerit incipiens de negotio co-
gnoscere, alijs dempta erit po-
testas interea de eodem se im-
pediendi, nisi is, qui praevenit,
aliqua iusta causa postmodum
impeditus fuerit causam finire,
vel nisi dolose procedere detre-
ctaret: his enim casibus alijs fie-
ret locus^a. Sed si is, q alios prae-
venit, Iurisdictionem suam ita
stabilierit, vt delegantis morte
expirare non possit, puta quia
partes iam ad iudicium vocas-
set, hoc alijs quoque collegis v-
tile erit: nam etsi hunc mori co-
tingat, poterunt nihilo minus
alij etiam mandatore mortuo B
hoc muneris suscipere, quasi à
collega sibi traditum & perpe-
tuatum: quamvis ipsi, dum mā-
dator in humanis esset, nihil o-
mnino in hoc iudicio egif-
sent^b.

Si verò delegatio facta sit plu-
ribus simpliciter, neutra ex rela-
tis modò clausulis inserta, v-
nusq; delegatorum sententiam
ferat, nullius momenti erit ab
eo prolata sententia^c. Quod nō
minus locum habebit, etsi dele-
gatorum vnus ab humanis re-
bus sublatus esset: vno enim
mortuo omnium officium ex-
tinguitur, nisi aliud mādati for-
ma contineat^d.

Delegatus Iudex hoc dilige-
ter obseruare debet, ne fines mā-

dati egrediatur^e. Sin nulla man-
datoris forma alia appareat, for-
mam iuris seruabit^f.

Si delegatus à summo Ponti-
fice in alium hoc onus transfer-
re velit, isque munere iniuncto
fungi detrectet, poterit eum ad
suscipiendum compellere, nisi
ipse malitiosè exonerare se stu-
deat^g. Verum in eo compellen-
do gradus, & dignitatis rationē
habebit: alio enim modo aget
cum viro sublimi in loco posi-
to, quàm cum ceteris, qui etsi di-
gnitatem habeant, non tamen
magnopere alios excellūt. Nā,
exempli gratia, si Episcopo de-
legare quis velit, non debebit
eum confestim his modis coge-
re, quibus alium inferiorē pos-
set, sed modestia cum eo vte-
tur, supremi ordinis rationem
habens: quare illi primò Ecce-
siae ingressum interdicit, vel sa-
cerdotalis officij executionem,
post etiam ab officio suspēdet,
& demum si pertinaci animo
perseuerarit, excommunicatio-
nem quoque irrogabit: quòd si
iam ab initio admodum contu-
macem se ostenderit, iam tum
licebit contra eum Ecclesiasti-
ca censura vti^h.

Hinc apparet, quanta sit iudi-
cis delegati potestas, in causa ei
mandata per summum Pontifi-
cem, cum etiam illis imperandi
ius habeat, qui extra causam i-
pso essent superiores: quare &
Episcopos, aliosq; sibi minime

Ee. 3

e. venerabil.
e. si. ext. eo.
e. cū dilectis
de rescript.
ca. ex parte
tua.

g. c. pastor-
alis. in prim.

h. e. 2. in 6. et:
d. c. pasto-
ris. in fi. &
e. sanè quia.
extra. eo.

a. e. eam plu-
res. in 6.

b. e. eam plu-
res. in 6.

c. e. causam ma-
trimonij.

d. e. vno dele-
gatorum.

subiectos, quorū causa sibi man data sit, poterit vel interdīcti, vel suspensionis, aliāve censura cōpellere^a. Eiusq; potestas potest etiam contra extraneos officium eius impedire enitentes exerceri^b: quod & ipsius delegato permissum est^c. Hinc cōsequens est, vt possit delegatus (vbi nulla à iure pœna statuta est) arbitrio suo pro delicti & causæ qualitate pœnam statuere in eos, qui in causis delegatis iudicio suo parere contempserint^d.

^a d. ca. sane quia.

^b c. p.

^c c. ex literis.

^d c. de causis, in fi.

Potest delegatus mandatum suum, quo totā causam alij delegauerat, arbitrio suo revocare, dū res adhuc integra sit, id est, si ille Iurisdictione vsus hactenus non sit^e. Sed & si hūc subdelegatum mori contingat, causa ad subdelegantē revertetur^f.

^e c. quamuis, in 6.

^f d. c. quamuis

Si delegatus, quoties eum abesse contigerit, alicui vices suas commiserit, poterit subdelegatus eo rebus humanis exēpto, cū & tunc censeatur abesse, commissum sibi negotium liberè diffinire, modò illo viuente iurisdictione vti cœperit, quod non minùs licebit, si vices sub ea forma commiserit, donec duxerit revocandas^g. Et delegatorum à summo Pontifice potestas in sententiæ executione vsque ad annum vigebit^h. Possunt etiam, si eis videatur, id ominus sententiæ executioni mittendæ in ordinariū transferreⁱ.

^g c. si delegatus, in 6.

^h c. quæritur

ⁱ c. pastora-
lis. §. quia
verò saepe.

A Cū verò Iudicis delegati sententia executionē fuerit sortita, eius finietur Iurisdictione^k.

^k c. in literis

Sed & alijs modis iurisdictione delegata finitur, veluti si lapsa sit dies, ad quam causa ex mandati forma terminari debuerat, nisi à partibus prorogata sit^l.

^l c. de causis, in prin.

Alijs quoq; modis finitur, qui ex voluminibus Decretalium Epistolarum peti possunt.

Hoc neminem præterire volumus, nemini facile fidem esse adhibendam, & si asserat se delegatum esse, nisi hoc ipse probet: quapropter si quis tanquā à sede Apostolica delegatus mihi iniungat, vt palam fieri curé, aliquem esse excommunicatū, B potero ego hoc mādatum effugere, nisi ille de mandato Apostolico fidem faciat^m.

^m c. edm in iure peritus,

DE OFFICIO CONSERuatorum,

TITVLVS XV.

Vxta Delegatorum tractatū non erit ab re etiam de conferuatoribus aliqua dicere, quibus à summo Pontifice mandatur, vt aliquos à manifestis iniurijs defendant. Et hi quidem ad ea, quæ iudicij indaginē desiderāt, suam potestatem nō extenduntⁿ.

ⁿ c. p. de offi. deleg. in 6.

Conseruator verò dari nō potest, nisi qui dignitatem, aut personatum habeat in Ecclesia Cathedrali, vel collegiata: putà, Episcopus